

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba engleză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

CAUZA TRIPON împotriva ROMÂNIEI (Nr. 1)

(Cererea nr. 36942/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

23 septembrie 2008

DEFINITIVĂ

23/12/2008

Această hotărâre poate suferi modificări de formă.

În cauza Tripon împotriva României (nr. 1),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), deliberând în cadrul unui
Complet format din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Ann Power, *judcători*,

și Santiago Quesada, *Grefier al secției*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, pe 2 septembrie 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 36942/03) introdusă împotriva României, prin care un cetățean german, domnul Vasile Tripon („reclamantul”) a sesizat Curtea la data de 23 septembrie 2003 în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (“Convenția”).

2. Reclamantul a fost apărât de domnul Nicolae Ionescu, un avocat care practică în București. Guvernul român (“Guvernul”) a fost reprezentat de agentul său, domnul Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Străine.

3. Guvernul german, căruia i-a fost trimisă o copie a cererii conform articolului 44, alineatul 1, litera (a), din Regulamentul Curții, nu și-a exercitat dreptul de a interveni în procedură.

4. Reclamantul a pretins că anularea unei hotărâri definitive și executorii, dată în favoarea lui în urma unui recurs în anulare, i-a încălcat dreptul la un proces corect și dreptul său de proprietate.

5. La 9 octombrie 2006 Curtea a decis să aducă cererea la cunoștința Guvernului. De asemenea, a hotărât să examineze considerentele de fond ale cererii precum și admisibilitatea acesteia (articolul 29, alineatul 3).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamantul s-a născut în 1945 și locuiește în Haiger, Germania.

7. La 12 noiembrie 1996, reclamantul a cumpărat acțiuni ale unei societăți românești, L. (“societatea”). La 24 ianuarie 1997 și 21 septembrie 1998 aceste acțiuni, care, la acea dată, reprezentau 87.5% din valoarea totală a capitalului de acțiuni al societății, au fost înregistrate la Registrul Comerțului.

8. La 9 martie 2000 ceilalți acționari au decis să anuleze acțiunile reclamantului pe motivul că acesta din urmă nu plătit valoarea acțiunilor, în ciuda notificărilor

repetate ce i-au fost transmise în acest scop. Pe 24 martie 2000 mențiunea acestei modificări a fost făcută în registrul comerțului.

9. Pe 15 ianuarie 2001 reclamantul a introdus o acțiune la Tribunalul București, solicitând anularea deciziei din 9 martie 2000. Societatea a susținut, în apărare, că, în conformitate cu prevederile Legii nr. 31/1990 cu privire la societățile comerciale („Legea nr. 31”), reclamantul nu a introdus acțiune, pentru că nu mai era acționar.

10. Printr-o hotărâre interlocutorie din 19 februarie 2002 Tribunalul a respins motivația societății de lipsă de fond. Acțiunea a fost admisă pe considerente de fond la 22 octombrie 2001.

Tribunalul a considerat că probele aduse de reclamant i-au susținut reclamațiile de a avea *locus standi*. Pe considerentele de fond ale cauzei, instanța a constatat că decizia din 9 martie 2000 nu respectase condițiile Legii nr. 31. De aceea, a anulat-o.

11. Această hotărâre a fost sprijinită de o hotărâre definitivă dată în 12 martie 2002 de Curtea de Apel București, în urma unui recurs introdus de societate.

12. La 4 martie 2002 reclamantul a introdus o nouă acțiune la Tribunalul București, solicitând ștergerea mențiunii introduse la 24 martie 2000 în registrul comerțului. Pe baza hotărârii definitive din 12 martie 2002, Tribunalul a admis acțiunea printr-o hotărâre dată la 20 mai 2002, care a devenit definitivă la 20 noiembrie 2002.

13. La o dată nespecificată, Procurorul General a făcut un recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție cu scopul de a anula hotărârea definitivă din 12 martie 2002, pe motivul că reclamantul nu avea temei spre a introduce acțiunea inițială.

14. Curtea Supremă a considerat că reclamantul și-a pierdut statutul de acționar când acțiunile sale au fost anulate de societate, situație confirmată de mențiunea introdusă în registrul comerțului la data de 24 martie 2000. Drept urmare, prin hotărârea definitivă din 25 martie 2003, a admis recursul în anulare și, pe considerentele de fond ale cauzei, a respins ca inadmisibilă acțiunea inițială a reclamantului.

II. LEGISLAȚIA INTERNĂ APLICABILĂ

15. Articolele aplicabile din Codul de Procedură Civilă prevăd după cum urmează:

Articolul 330

“Procurorul General poate, din proprie inițiativă sau la cererea Ministerului Justiției, să facă o cerere la Curtea Supremă de Justiție pentru anularea unei hotărâri definitive pe unul din următoarele considerente:.....

2. dacă hotărârea respectivă a încălcat grav legea prin dispunerea unei soluții greșite pe considerentele de fond ale cauzei, sau când hotărârea este vădit neîntemeiată; ...”

Articolul 330¹

“ Termenul limită pentru introducerea recursului pe considerentele prevăzute de articolul 330, alineatul 2 este de un an de la data la care hotărârea a devenit definitivă.”

16. Aceste prevederi au fost abrogate de articolul I, alineatul 17 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 58 din 25 iunie 2003.

ÎN DREPT

I. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 6, ALINEATUL 1 DIN CONVENȚIE

17. Reclamantul a reclamat că dreptul său la un proces drept a fost încălcat în măsura în care hotărârea definitivă din 12 martie 2002, a Curții de Apel București a fost anulată și suprimată printr-un recurs în anulare. S-a bazat pe articolul 6, alineatul 1 al Convenției, care prevede următoarele:

„În stabilirea drepturilor și a obligațiilor sale civile..., orice persoană are dreptul la un proces just... al [unei] ... instanțe...”

A. Admisibilitate

18. Curtea constată că această reclamație nu este vădit neîntemeiată în sensul articolului 35, alineatul 3 din Convenție. Constată totodată că nu este inadmisibilă pe nici un alt temei. De aceea trebuie declarată admisibilă.

B. Pe fond

1. Susținerile părților

19. Guvernul a susținut că anumite aspecte au distins acest caz față de *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28342/95, ECHR 1999-VII) și *SC Mașinexportimport Industrial Group SA împotriva României* (nr. 22687/03, 1 decembrie 2005) când Curtea a constatat că același recurs în anulare a încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil.

20. În mod corespunzător, în cauza în obiect, Procurorul General nu a acționat din proprie inițiativă ci la cererea uneia dintre părțile procesului. Mai mult decât atât, această cauză avea ca obiect un litigiu de drept privat, ambele părți ale procesului având drepturi egale de a solicita Procurorului General să ancheteze analiza.

21. În opinia sa, cu toate că *locus standi* al reclamantului a fost dezbătut în cadrul procedurilor ordinare, instanțele de judecată nu au ținut cont de toate argumentele aduse de societatea pârâtă. Hotărârea definitivă nu a fost anulată din cauza abordărilor diferite cu privire la fondul reclamantului ci pentru că încălcaseră grav legea și pentru a corecta greșeli judiciare și o eroare juridică.

22. În cele din urmă, el a informat Curtea că acest recurs în anulare fusese revocat din Codul Civil.

23. Reclamantul a contestat poziția Guvernului și a susținut că o autoritate de Stat a intervenit într-o dispută de drept privat.

2. Evaluările Curții

24. Curtea reiterează că, în conformitate cu jurisprudența sa, dreptul la un proces just în fața unui tribunal, prevăzut de articolul 6, alineatul 1, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care declară, printre altele, statul de drept ca parte din moștenirea comună a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale statului de drept este principiul siguranței juridice, care impune, printre altele, că

atunci când instanțele de judecată au dat o hotărâre definitivă într-o anumită cauză, judecata lor nu trebuie contestată (*Brumărescu*, citat mai sus, alineatul 61).

25. Curtea a constatat încălcări frecvente ale articolului 6, alineatul 1 din Convenție, în cauze cu obiecte asemănătoare celui al prezentei cauze, pentru că a considerat că recursul în anulare supus analizei a încălcat principiul siguranței juridice, deoarece nu a fost deschis părților procesuale ci numai Procurorului General, și pentru că prin admiterea cererii, Curtea Supremă de Justiție a neglijat un întreg proces legal care se încheiase cu o hotărâre judecătorească care era *res judicata* și care, mai mult decât atât, fusese executată (a se vedea, printre multe altele, *Brumărescu*, alineatul 62; *SC Mașinexportimport Industrial Group SA*, alineatul 36, hotărârile citate mai sus și *Cornif împotriva României*, nr. 42872/02, alineatele 29-30, 11 ianuarie 2007).

26. În cele din urmă, Curtea reiterează că nici o parte nu are dreptul să solicite analiza unei hotărâri definitive și executorii numai cu scopul de a obține rejudecarea și o examinare nouă a cauzei. Puterea de examinare a instanțelor de judecată superioare ar trebui exercitată pentru a corecta erorile judiciare și greșelile juridice, și nu pentru a efectua o examinare nouă. Analiza nu ar trebui considerată un recurs deghezat, și simpla posibilitate de a exista două abordări ale obiectului nu reprezintă un motiv de reexaminare. Pornirea de la acest principiu este justificată numai când este impusă de circumstanțele unei naturi concludente și convingătoare (a se vedea *Ryabykh împotriva Rusiei*, nr. 52854/99, pagina 52, ECHR 2003-IX).

27. În prezenta cauză, Curtea constată că, după ce instanțele de judecată care au administrat considerentele de fond ale cauzei în cadrul procedurii ordinare, au luat anumite hotărâri, aspectul legat de dreptul reclamantului de a introduce acțiunea inițială a fost reevaluat de Curtea Supremă de Justiție, care a exprimat o altă abordare decât cea a instanțelor anterioare de judecată și a admis un recurs în anulare cu acest obiect.

În ciuda reclamației contrare a Guvernului, Curtea consideră că această situație nu este decât o simplă reinterpretație a faptelor și a legii aplicabile care, având în vedere circumstanțele cauzei, nu justifică anularea unei hotărâri definitive și executorii.

28. Mai mult decât atât, Curtea consideră că intervenția Procurorului General într-un litigiu de drept privat este un factor agravant. Mai mult decât atât, nu împărtășește opinia Guvernului cum că nu a apărut nici o problemă în discuție, pentru că ambele părți ar putea solicita intervenția Procurorului General. Cu toate că acest Oficial de

stat a acționat la cererea societății, rămâne faptul că exercitarea recursului în anulare s-a făcut numai la discreția sa (a se vedea și *Brumărescu*, pagina 20, și *Ryabykh*, pagina 56, hotărârile citate mai sus).

29. Considerațiile menționate mai sus sunt suficiente pentru a-i permite Curții să conchidă că anularea hotărârii definitive din 12 martie 2002 a încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil.

Drept urmare, s-a produs o încălcare a articolului 6, alineatul 1 din Convenție.

II. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL Nr. 1 LA CONVENȚIE

30. Reclamantul a mai pretins că anularea hotărârii definitive printr-un recurs în anulare, în condițiile în care el fusese recunoscut implicit ca fiind proprietarul a 87.5% din capitalul de acțiuni al societății, i-a încălcat dreptul la o stăpânire pașnică a posesiunilor sale, conform prevederilor articolului 1 din Protocolul nr. 1 care prevede următoarele:

“Fiecare persoană fizică sau juridică are dreptul la o stăpânire pașnică a posesiunilor sale. Nimeni nu va fi privat de posesiunile sale decât în interesul public și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale legislației internaționale.

Cu toate acestea, prevederile anterioare nu vor compromite în nici un fel dreptul unui Stat de a aplica legile pe care le va considera necesare pentru a controla utilizarea proprietății în conformitate cu interesul general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții ori penalități”.

A. Admisibilitate

31. Curtea constată că această reclamație nu este vădit neîntemeiată în sensul articolului 35, alineatul 3 din Convenție. Constată totodată că nu este inadmisibilă pe nici un alt temei. De aceea, trebuie declară admisibilă.

B. Pe fond

1. *Susținerile părților*

32. Guvernul a susținut că reclamantul nu poate pretinde că are o „posesie” în sensul acestui Articol atât timp cât nu există o hotărâre judecătorească care să stabilească că el și-a plătit contribuția la capitalul nominal al societății.

33. Dacă Curtea consideră că reclamantul a avut o „posesie”, Guvernul a susținut că intervenția cauzată de anularea hotărârii definitive a fost prevăzută de lege și a urmat un scop legitim, față de care a acționat în mod corespunzător. În particular, el a subliniat că reclamantul nu a suferit o povară disproporționată și nici pierderi financiare, deoarece bunurile pe care el ar fi trebuit să le transfere societății în schimbul acțiunilor anulate au rămas în posesia lui.

34. Reclamantul a contestat motivația Guvernului și a susținut că acțiunile sale au constituit posesia pe care a pierdut-o din cauza anulării hotărârii definitive date în favoarea lui.

2. *Evaluarea Curții*

35. Curtea constată că hotărârea definitivă din 12 martie 2002 a recunoscut statutul reclamantului ca acționar. De aceea, până la acordarea hotărârii în urma recursului în anulare, reclamantul a avut cel puțin o așteptare legitimă de a-și putea exercita drepturile sale ca acționar, prin care și capacitatea de a influența compania și de a controla bunurile sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei*, nr. 48553/99, pagina 92, ECHR 2002-VII).

Întrebarea dacă reclamantul a plătit sau nu valoarea acțiunilor nu este relevantă pentru procesul în curs, aceasta fiind o problemă de competența autorităților naționale, și în particular a instanțelor de judecată, prin intermediul procedurilor care îndeplinesc condițiile articolului 6 (ibid., § 96). Pe lângă acestea, pierderea efectivă suportată de reclamant ca urmare a anulării hotărârii definitive este relevantă numai în sensul articolului 41, și nu pentru determinarea reclamației sale bazate pe articolul 1.

Drept urmare el a avut o “posesie” în sensul aceluși Articol.

36. Curtea consideră că anularea acestei hotărâri după ce a devenit definitivă și irevocabilă va constitui un amestec în dreptul reclamantului la o stăpânire pașnică a posesiei sale (a se vedea *Brumărescu*, citat mai sus, pagina 74). Chiar presupunând că

acest amestec poate fi privit ca servind un interes public, Curtea constată că nu a fost justificat pentru că nu a fost păstrat un echilibru just iar reclamantul a trebuit să suporte o povară individuală și excesivă (ibid., §§ 75-80).

37. Urmează că s-a produs o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

38. Articolul 41 din Convenție prevede următoarele:

“ Dacă Curtea constată că s-a produs o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor la aceasta, și dacă legislația internă a Părții Contractante Superioare permite doare remedierea parțială, Curtea va permite, dacă este cazul, o satisfacție justă părții afectate”.

A. Daune

39. Reclamantul a pretins următoarele sume cu titlul de daune pecuniare:

- 332.500 euro pentru valoarea acțiunilor sale, și
- 500.000 euro pentru pierderea de profit.

El a solicitat Curții să stabilească suma ce i se cuvine cu titlul de daune nepecuniare.

40. Guvernul a reiterat că reclamantul nu avea nici o „posesie”, și de aceea nu a suportat nici o pierdere. De asemenea, el a solicitat Curții să nu acorde daune nepecuniare, deoarece reclamantul nu a făcut o cerere valabilă pentru acel capăt de cerere.

41. Curtea constată că, cu toate că a fost informat, pe 26 februarie 2007, cu privire la cerințele Curții legate de pretențiile de satisfacție echitabilă, reclamantul nu a trimis documentele necesare de sprijin. De aceea Curtea consideră că pretențiile cu titlul de daune pecuniare nu sunt fondate și le respinge. Pe de altă parte, admite reclamantului suma de 2,000 de euro cu titlul de daune nepecuniare (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Arsenovici împotriva României*, nr. 77210/01, pagina 55, 7 februarie 2008).

B. Costuri și cheltuieli

42. Reclamantul a revendicat de asemenea suma de 10,000 euro pentru costuri și cheltuieli fără a specifica sau a detalia reclamația.

43. Guvernul a solicitat Curții să nu acorde nici o sumă pentru acest capăt de cerere.

44. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea costurilor și a cheltuielilor numai în măsura în care a demonstrat că acestea au fost ocazionate în mod actual și necesar și că au un cuantum rezonabil. În prezenta cauză, având în vedere informațiile pe care le deține și criteriile de mai sus, Curtea respinge ca nefondată reclamația de costuri și cheltuieli.

C. Majorări de întârziere

45. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei procente.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a articolului 6, alineatul 1 din Convenție;
3. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
4. *Hotărăște*
 - (a) că Statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44, alineatul 2 din Convenție, suma de 2,000 euro (două mii de euro), plus orice sumă putând fi datorată cu titlul de daune nepecuniare, sume ce vor fi convertite în moneda Statului pârât la cursul aplicabil la data achitării;
 - (b) că începând cu data expirării termenului de trei luni menționat mai sus și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei procente;
5. *Respinge* cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru restul.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris la data de 23 septembrie 2008, în aplicarea articolului 77, alineatele 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep

Casadevall
Preşedinte